

3. Българска държава и народност.

Прабългари зовемъ оня воинственъ турански народъ, частъ отъ който прѣзъ 679 г., на чело на своя вождъ Аспаруха, мина долния Дунавъ, разби византийскитѣ войски и турна начало на нова „българска“ държава на Балканския полуостровъ. Съ своята мощна военна уредба прабългаритѣ включиха постепенно въ своята държава, било съ добро, било принудително, враждуващитѣ срѣщу Византия славѣнски племена на югъ отъ Дунава, именно юго-източната имъ половина. Благодарение на голѣмата численостъ на славѣнското население и благодарение на християнството, което особено спомогаше да се слѣятъ завоеватели и подчинени, малобройната сравнително орда на Аспаруховитѣ прабългари се стопи и погълна отъ славѣнитѣ. И вмѣсто отдѣлнитѣ мѣстни племенни названия, като сѣвери, смолѣни, струмци и др., славѣнитѣ приѣха общото обединително политическо име на завоевателитѣ „българи“, като запазиха изобщо своята битова особеностъ и славѣнски езикъ досжщъ така, както стана съ франкитѣ въ Галия, съ варязитѣ въ Русия и пр. Доклъ е траяло дѣлото на асимилацията, често пжти славѣнитѣ се поменаватъ отдѣлно отъ прабългаритѣ; особено отдѣлно се поменава **язкъкъ слокѣнсккъ**, на който се разви и голѣма книжнина, възприета най-сетнѣ заедно съ съответния езикъ отъ прабългаритѣ. А когато асимилацията бѣ завършена, тогава общиятъ езикъ взе да се нарича и той съ държавното име „български“, при все че се различаваше съвсѣмъ отъ езика на „прабългаритѣ“.

По потекло прабългаритѣ припадатъ къмъ срѣднеазийскитѣ турански народи, които живѣли като номади скотовѣдци и говорѣли тюркско нарѣчие. По битъ, езикъ и организация тѣ били сродни съ хунитѣ, хозаритѣ, куманитѣ, съ сегашнитѣ чуваша на Волга и др. турско-татарски народи. Въ родослава на своитѣ князе, запазенъ въ славѣнски прѣписъ, прабългаритѣ поставятъ за пръвъ свой царствуещъ родоначалникъ силния царъ Атила, сетнѣ неговия най-малкъ синъ Ирникъ и т. н. до Аспаруха.¹⁾

¹⁾ Въ прабългарския родословъ имената на Атила (*Ἀτtilας*) и на сина му Ирнакъ (*Ἰρναχ*, *Ἰρναξ* у Приска; *Непас* у Йорнанда) сж прѣдани съ: **Ивнтохолъ, Ирникъ**. Ориенталистътъ Марквартъ и византологътъ Бьори приематъ, че тѣзи имена въ родослова ще да сочатъ Атила и сина му.